

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft een aantal vragen en opmerkingen aan de Minister voor Klimaat en Energie voorgelegd over de kabinetsbrief van 30 november 2021 inzake Subsidie vrijwillige sluiting kolencentrale (Kamerstuk 32 813, nr. 936).

De fungerend voorzitter van de commissie,
Azarkan

Adjunct-griffier van de commissie,
Reinders

Inhoudsopgave

- I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
- II Antwoord / Reactie van de Minister**

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het besluit om subsidie te verlenen voor de vrijwillige sluiting van één kolencentrale. Deze leden hebben nog enkele vragen over dit besluit.

De leden van de VVD-fractie maken zich zorgen over de leveringszekerheid van stroom voor Nederland. De combinatie van de huidige krapte op de energiemarkt, de productiebeperking op kolencentrales alsook de sluiting van de Onyx-centrale kunnen mogelijk leiden tot risico's voor de leveringszekerheid. Deelt de Minister deze zorgen? Wat is de impact van de sluiting van de Onyx-centrale op de leveringszekerheid van stroom? Welke andere energiebronnen vangen het wegvallen van de centrale op? In hoeverre maakt dit ons meer afhankelijk van de import van elektriciteit?

De leden van de VVD-fractie zijn verder van mening dat overcompensatie voorkomen moet worden. Overcompensatie zou mogelijk zijn als de afgesproken compensatie stand zou houden bij een alternatieve inzet van de kolencentrale. Zijn hier afspraken over gemaakt, zodat de centrale ook daadwerkelijk dichtgaat? Zijn er plannen voor de alternatieve inzet van deze centrale? Indien de centrale een andere bestemming krijgt, wat zou dat betekenen voor de compensatie?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over de vrijwillige subsidie kolencentrales. Deze leden willen de Minister hier enkele vragen over stellen.

De leden van de D66-fractie zijn erg blij met de beslissing om Onyx Power in Rotterdam te sluiten. Dit brengt een forse CO₂-reductie met zich mee en past bij de aangescherpte klimaatmaatregelen waar de D66-fractie samen met andere partijen in de Kamer op aan heeft gedrongen. De leden van de D66-fractie lezen in de brief dat alleen Onyx zich heeft gemeld bij de call for proposals. Wat is hiervan de reden? Hebben andere kolencentrales interesse gehad in het subsidiebedrag en daarmee ook versneld sluiten? Was er bijvoorbeeld een voorwaarde waardoor deze kolencentrales afhaakten? Zou het, rekening houdend met de leveringszekerheid, mogelijk zijn om nog een kolencentrale te sluiten? Wat zou hiervoor nodig zijn?

De leden van de D66-fractie ondersteunen de eis om bij de subsidieverlening aandacht te hebben voor de gevolgen voor werknemers. Hoe verloopt dit proces bij de Onyx Power in Rotterdam? Is de verwachting dat werknemers eenvoudig een andere baan kunnen vinden? Is er binnen het sociaal plan gestreefd om de werknemers van Onyx Power binnen de energiesector te houden, zodat zij kunnen bijdragen aan de energietransitie?

De leden van de D66-fractie lezen dat Onyx nu afziet van de subsidie, eerder verleend onder de Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE+), voor het bij- en meestoken van biomassa. Wat

gebeurt er met deze subsidie? Vloeit deze terug in de SDE+? Om welk bedrag gaat het?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie vragen of de Minister de mening deelt dat we op dit moment juist onze kolencentrales open moeten houden, juist omdat de hoge gasprijs ervoor heeft gezorgd dat er in het derde kwartaal van 2021 maar liefst 96 procent meer productie uit kolen is gehaald. Hoe gaat de Minister deze productie opvangen als de Onyx-centrale sluit?

De leden van de PVV-fractie vragen of de Minister kan aangeven welke gevolgen het sluiten van deze kolencentrale heeft voor de Nederlandse elektriciteitsproductie en de gevolgen hiervan voor de energierekening, de gasprijs en de leveringszekerheid.

De leden van de PVV-fractie vragen of de Minister zich ervan bewust is dat we, naast elektriciteit uit kolen, juist ook afhankelijk zijn van elektriciteit uit gascentrales en zeker op het moment dat zonne- en windenergie geen of te weinig elektriciteit leveren. Kan de Minister een overzicht verstrekken van de momenten in de afgelopen vijf jaar dat gascentrales zijn bijgeschakeld?

De leden van de PVV-fractie vragen of de Minister een overzicht kan verstrekken van het mondiale CO₂-besparingseffect als de Onyx-centrale sluit en hoe dit mogelijke besparingseffect zich verhoudt tot de 212,5 miljoen euro die wordt uitgegeven? Is de Minister ook van mening dat, uitgaande van het Nederlandse aandeel in de mondiale CO₂-uitstoot van nog geen half procent, dit besparingseffect vrijwel verwaarloosbaar en praktisch onmeetbaar is?

De leden van de PVV-fractie lezen dat het sluiten van de Onyx-centrale een besparing van 3 megaton CO₂ oplevert. De NOS heeft bericht dat uit interne stukken van ambtenaren wordt gesproken over een besparing in korte tijd van 10 tot 15 megaton CO₂ om aan de eisen uit het Urgenda-vonnis te voldoen. Hoe beoordeelt de Minister de uitspraak van de ambtenaren dat de 10 tot 15 megaton technisch alleen mogelijk zijn als direct fossiele industriële installaties worden stilgelegd? Is de Minister het in dit verband eens dat deze «subsidie voor vrijwillige sluiting» ordinaire indirecte dwang is en er blijkbaar nog meer sluitingen op de loer liggen om aan de onzinnige klimaatdoelstellingen te voldoen?

De leden van de PVV-fractie vragen hoeveel werknemers (direct en indirect) door de sluiting van de Onyx-centrale worden getroffen. Wat doet de Minister voor hen? Hoe helpt de Minister hen aan nieuw werk en inkomen, of laat hij hen aan hun lot over?

De leden van de PVV-fractie lezen verder dat Onyx alsnog kan besluiten de elektriciteitsproductie met kolen niet te beëindigen. Kan Onyx ook besluiten de productie met gesubsidieerde biomassa te verhogen om alsnog open te blijven? Hoeveel subsidie zou Onyx hiervoor ontvangen?

De leden van de PVV-fractie lezen dat het subsidiebesluit nog onder voorbehoud is van het Europese-Unie-besluit omtrent staatssteun. Kan de Minister dit toelichten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de regering over subsidie voor de vrijwillige sluiting van een kolencentrale en hebben daarover enkele vragen. Deze leden juichen toe dat met het sluiten van deze kolencentrale op korte termijn een significante en kosteneffectieve reductie van CO₂-uitstoot wordt bewerkstelligd, maar benadrukken daarbij dat het van belang is dat dit op een sociaal verantwoorde wijze plaatsvindt en er voldoende aandacht is voor de leveringszekerheid van betaalbare energie.

De leden van de CDA-fractie constateren dat de leveringszekerheid jaarlijks wordt gemonitord door TenneT en dat het kabinet stelt dat zij door maximaal één centrale te sluiten de leveringszekerheid in Nederland wil borgen. Naast leveringszekerheid in de zin van voldoende aanbod is het, zo maken de huidige hoge energieprijzen duidelijk, ook van belang dat er sprake is van betaalbare energie. Deze leden vragen daarom of er bij het beoordelen en monitoren van de leveringszekerheid ook wordt gekeken naar leveringszekerheid in de zin van het voldoende beschikbaar zijn van betaalbare energie. Zij vragen de Minister om duidelijk te maken wat de impact van het sluiten van de Onyx kolencentrale zal zijn op het aanbod van betaalbare energie, nu en in de toekomst. Op welke wijze zullen de effecten van het sluiten van de kolencentrale op de beschikbaarheid van voldoende betaalbare energie worden gemonitord, bijvoorbeeld in de Monitor Leveringszekerheid van TenneT?

De leden van de CDA-fractie vragen of de analyse van TenneT wel geschikt is om te beoordelen of de sluiting van de Onyx-centrale niet tot een verslechtering van de leveringszekerheid leidt. In deze analyse is immers geen rekening gehouden met de ontwikkelingen en de voorgenomen plannen ten aanzien van het opgestelde vermogen aan elektriciteitsproductie in Duitsland en België. Daarnaast is de analyse van TenneT gebaseerd op een beperking van 35 procent op de capaciteit van kolencentrales op elk moment in het jaar, terwijl deze in de uitwerking van de maatregel anders is ingevuld, namelijk een capaciteitsfactor van maximaal 35 procent gemiddeld over een heel jaar. Is de Minister bereid TenneT opnieuw te vragen haar analyse te actualiseren?

De leden van de CDA-fractie lezen dat er, gelet op de ontmanteling van de Onyx-centrale, in de toekomst geen biomassa meer zal worden verstoekt, waardoor er evenmin gebruik zal worden gemaakt van de hiervoor bedoelde SDE+-subsidie. De budgettaire ruimte die hiervoor was gereserveerd zal daarom niet worden benut. Deze leden vragen de Minister om aan te geven hoe groot deze budgettaire ruimte is. Hoe verhoudt deze ruimte zich tot het bedrag wat nodig is voor sluiting van de centrale? Wat zal er gebeuren met de budgettaire ruimte die vrijkomt?

De leden van de CDA-fractie vragen of de Minister ook een alternatieve aanwending van de kolencentrale heeft overwogen, bijvoorbeeld een combinatie van biomassa en carbon capture en storage (BECCS, hetgeen tot negatieve emissies leidt), of ombouw naar een gascentrale (al dan niet waterstof-ready).

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met grote zorgen kennisgenomen van het bericht dat investeerder Riverstone een bedrag van 212,5 miljoen euro zal ontvangen voor de sluiting van de Onyxcentrale. Deze leden vinden het erg zorgelijk dat investeerders op deze manier kunnen parasiteren op de energietransitie en miljoenen publiek geld afhandig kunnen maken

voor eigen gewin. Zij vragen hoe het mogelijk is dat de reële waarde op 60 tot 80 miljoen euro wordt geschat en de afkoop zoveel hoger ligt? Hoe ziet de Minister dit?

Is het overcompenseren van aandeelhouders voor een cosmetische afbouw, waarvoor de samenleving betaalt de voorbode van het klimaatbeleid? De leden van de SP-fractie vragen of de Minister erkent dat dit draagvlakondermijnend is, zeker als gezien wordt dat voor huishoudens de energierekening enorm stijgt en aandeelhouders op deze manier hun zakken kunnen vullen. Deze leden vragen of dit is hoe de Minister zijn beleid wil gaan vormgeven. Hoe denkt hij dit te kunnen (blijven) verdedigen? Deze leden vragen of de Minister de mening deelt dat geld van inwoners van Nederland, belastinggeld, doelmatig en rechtmatig wordt besteed? Kan hij deze leden eens uitleggen waarom deze uitgave van belastinggeld doelmatig en rechtmatig is?

De leden van de SP-fractie stellen dat, gezien de klimaatcrisis en de maatschappelijke en ecologische prijs van CO₂-uitstoot, er wel degelijk sprake is van overcompensatie. Bovendien was bij aanschaf van de kolencentrale door Riverstone de uitfasering van fossiele brandstoffen ruimschoots voorzien. Voorts vragen deze leden hoe de uitgave zich tot het budgetrecht van de Kamer verhoudt. Is de Minister bereid de toekenning terug te draaien? Deze leden vinden de compensatie dus niet nodig. Zij ontvangen graag een reactie.

De leden van de SP-fractie vragen of het klopt dat delen van de centrale verscheept gaan worden en dat de centrale daarmee feitelijk wordt verplaatst in plaats van ontmanteld? Voorts vragen deze leden of de centrale wordt omgebouwd naar een biomassacentrale, waardoor er feitelijk ook geen sprake is van ontmanteling? Zo ja, waarom blijft de Minister dan dit subsidiebedrag verdedigen?

De leden van de SP-fractie vragen of er een feitenrelaas gegeven kan worden van de contacten met de directie/eigenaren of vertegenwoordigers van Onyx/Riverstone met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat in aanloop naar de gevraagde compensatie en sinds het ingediende compensatieverzoek in het najaar van 2020.

De leden van de SP-fractie lezen dat het subsidiebesluit, het KPMG-rapport en andere toetsen door adviesbureaus niet openbaar gemaakt worden in verband met bedrijfsgevoelige informatie. Hetzelfde geldt voor de eventuele zienswijze van Onyx over feitelijke onjuistheden op het genomen subsidiebesluit. Deelt de Minister dat, wanneer er zulke grote bedragen publiek geld worden toegekend aan een private partij, het wenselijk is dat deze informatie toegankelijk is? Bent u bereid de informatie alsnog openbaar te maken, en wanneer dit absoluut niet mogelijk is, dit iets uitgebreider toe te lichten dan de summiere opsomming die nu in de brief staat?

De leden van de SP-fractie constateren dat twee belangrijke opschortende voorwaarden voor subsidieverlening, de staatssteuntoets door de Europese Commissie en een sociaal plan voor werknemers zijn. Waarom is de subsidie al voorwaardelijk toegekend in afwachting van deze voorwaarden? De leden vragen wanneer wordt verwacht dat de Europese Commissie het besluit neemt of er al dan niet sprake is van ongeoorloofde staatssteun. Zal de afwachting van dit besluit invloed hebben op het uiteindelijk uit te keren subsidiebedrag?

De leden van de SP-fractie vragen voorts hoe het staat met de totstandkoming van het sociaal plan. Zij vragen hoeveel mensen hun werk verliezen. Klopt het dat het om 140 mensen en hun gezinnen gaat? Deze

leden vragen hoeveel van de 212,5 miljoen euro ten goede komt aan om- en bijscholing van personeel? Hoe wordt de motie-Beckerman, die pleit voor een goede oplossing voor de medewerkers in de centrale en keten, minimaal gelijk aan de regeling getroffen bij de kolencentrale Hemweg (Kamerstuk 32 813, nr. 627), hierbij betrokken? Waarom wordt in de brief enkel gesproken over inhoudelijke vereisten, gesteld in de call for proposals, ondanks deze aangenomen motie?

De leden van de SP-fractie vragen hoe het staat met de uitvoering van het amendement-Leijten over opname kolenfonds in wetsvoorstel beperking productie kolen (Kamerstuk 35 668, nr. 13)?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA- en GroenLinks-fractie

De leden van de PvdA-fractie en de GroenLinks-fractie vinden dat er een veel te hoge prijs voor de kolencentrale is betaald, ook vanwege het ingaan van de Wijziging van de Wet verbod op kolen bij elektriciteitsproductie in verband met beperking van de CO₂-emissie en het Urgend-avonnis. De opbrengsten voor de eigenaar bij het openblijven van de kolencentrale zouden hierdoor beperkt zijn geweest.

De leden van de PvdA-fractie en de GroenLinks-fractie vinden dat het sluiten van deze kolencentrale optimale milieuwinst moet opleveren, wat wil zeggen dat de emissierechten, die de Onyx-centrale in het kader van het Europese systeem voor emissiehandel (EU ETS) bezit, volgens deze leden uit de markt dienen te worden gehaald.

De leden van de PvdA-fractie en de GroenLinks-fractie zijn van mening dat zekerheid van behoud van inkomen voor elke werknemer in de kolenketen cruciaal is voor het draagvlak van de energietransitie en dat betrokkenheid van de vakbond hierbij cruciaal is. In dit verband vragen de deze leden waarom de Minister op 30 november schreef dat het voorstel voor subsidie voor sluiting werd gehonoreerd, terwijl er nog geen akkoord is over een sociaal plan voor de werknemers van de Onyx-centrale. Begrijpt de Minister dat het voor deze werknemers schrikken was dat er een akkoord werd gesloten zonder dat een sociaal plan was vastgesteld? Gaat de Minister dit in het vervolg anders aanpakken? Wat zijn de gevolgen indien de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) niet instemt met het sociaal plan?

De leden van de PvdA-fractie en de GroenLinks-fractie dringen erop aan dat er een langetermijnplan komt voor de sluiting van de overige kolencentrales en van eventuele andere fossiele bedrijven die de deuren moeten sluiten wegens de energietransitie. Waarom moet er elke keer opnieuw onderhandeld worden over een sociaal plan en beschikbaarstelling van het kolenfonds? Kan de Minister nu al toezeggen dat het kolenfonds ook beschikbaar wordt gesteld bij de sluiting van de overige kolencentrales, zodat alle werknemers in de kolenketen de zekerheid hebben van begeleiding naar een nieuwe baan?

De leden van de PvdA-fractie en de GroenLinks-fractie vragen hoe de Minister aankijkt tegen een fonds waarmee alle werknemers in de fossiele industrie de zekerheid hebben dat ze behoud van inkomen hebben, terwijl ze worden begeleid naar een groene baan. Is de Minister bereid de mogelijkheden hiertoe te onderzoeken?

De leden van de PvdA-fractie en de GroenLinks-fractie lezen in de beantwoording op eerdere schriftelijke vragen dat het subsidiebesluit ervan uitgaat dat de onderdelen niet worden doorverkocht aan andere

partijen. Wat wordt precies hiermee bedoeld? Is dit wel mogelijk maar verwacht de Minister dat dit niet gebeurt? Kan dit worden voorkomen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de miljoenen-subsidie die het kabinet gaat verstrekken aan kolencentrale Onyx om vrijwillig te sluiten.

De leden van de PvdD-fractie zijn groot voorstander van het sluiten van kolencentrales. Deze beschouwen de manier waarop dit nu gaat echter wel als een voorbeeld van de manier waarop de achtereenvolgende kabinetten-Rutte publiek geld omzetten in private winsten. Zij vinden het bovendien moreel verwerpelijk dat grote vervuilende bedrijven alleen met heel veel belastinggeld te porren zijn om te stoppen met het schaden van het algemeen belang. Wat deze leden betreft hebben zulke grote bedrijven, die een maatschappelijke taak naar zich toe hebben getrokken, ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid, die in beginsel niet afgekocht zou hoeven worden. In beginsel begrijpen deze leden dat vergunde bedrijfsactiviteiten die op verzoek van de regering moeten stoppen geld kosten. Hoe kijkt de Minister terug op het verstrekken van de vergunningen voor deze bedrijfsactiviteiten waarvan destijds al bekend had kunnen zijn dat die niet duurzaam zijn? Deelt de Minister de mening dat zeker grote bedrijven die bijvoorbeeld ook werkgelegenheid claimen en daar geregeld ook bestaansrecht aan zeggen te ontlenen, een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben die ze uit zichzelf zouden moeten nemen? Wat vindt de Minister ervan dat de overheid tekortschiet als hoeder van het algemeen belang en nu vooral optreedt als geldschieder voor specifieke belangen?

De leden van de PvdD-fractie zijn bezorgd over de precedentwerking hiervan. Tot nu toe voerden de achtereenvolgende kabinetten-Rutte onvoorspelbaar, zwabberend en ontoereikend klimaatbeleid. De problemen van nu zijn hier het gevolg van. Deze leden zien een patroon: als onderdeel van een kortetermijnoplossing verstrekt de overheid ongeclausuleerd vergunningen voor bedrijfsactiviteiten waarvan bekend is of had kunnen zijn dat ze niet duurzaam zijn. Als blijkt dat de klimaatdoelen niet gehaald worden, wat volgens deze leden overigens vooraf logischerwijs ingezien had kunnen worden, maakt het kabinet als een kat in het nauw rare sprongen, waar miljarden mee gemoeid kunnen gaan. Grote vervuilende bedrijven weten vervolgens hun claims op belastinggeld wel te rechtvaardigen. Zij kunnen veinzen dat zij niet wisten waar ze aan toe waren. Herkent de Minister dit patroon? Zo nee, welk patroon ziet de Minister? Is de Minister overtuigd van de manier waarop grote vervuilende bedrijven hun claims rechtvaardigen? Deze leden zijn dat namelijk niet. De klimaatcrisis is volop zichtbaar. Grote vervuilende bedrijven weten al lang dat zij hieraan bijdragen en dat zij dus eigenlijk geen recht van bestaan meer hebben. Is de Minister het ermee eens dat zo veel mogelijk voorkomen moet worden dat in de toekomst nog meer belastinggeld omgezet gaat worden in private winsten? Welke lessen trekt de Minister uit eerdere ervaringen met claims en compensatie uit belastinggeld? Hoe kijkt de Minister aan tegen het opnemen van clausules die toekomstige claims op belastinggeld kunnen helpen voorkomen? Is de Minister bereid om dit soort lessen toe te passen op nieuwe en lopende vergunningsprocedures voor bijvoorbeeld gaswinning en afvallozingen? Zo nee, waarom niet? Hoe kijkt de Minister aan tegen het ultimatum van Milieudefensie aan 29 grote vervuilers om binnen drie maanden met hun klimaatplan te komen? Is de Minister het ermee eens dat het ontbreken van een klimaatplan erop wijst dat grote vervuilende bedrijven hun maatschappelijke verantwoordelijkheid niet nemen en daar ook geen

moeite voor hebben gedaan? Zo ja, hoe kan de Minister dit bevorderen met wet- en regelgeving in plaats van belastinggeld? Zo nee, waarom is het volgens de Minister logisch dat grote vervuilers midden in de klimaatcrisis nog steeds geen klimaatplannen hebben?

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over het subsidiebesluit ten behoeve van de vrijwillige sluiting van de Onyx Power Plant. Zij hebben hierbij enkele opmerkingen en vragen.

De leden van de ChristenUnie-fractie willen allereerst benadrukken dat zij blij zijn dat het kabinet de opgave om snel CO₂ te reduceren serieus neemt. Zij hebben wel enkele vragen over dit subsidiebesluit. Allereerst vragen zij zich af wat de subsidiekosten zijn per vermeden ton CO₂. Acht de Minister dit een redelijke prijs of had deze reductie op een doelmatiger wijze gerealiseerd kunnen worden? Daaraan willen deze leden de vraag toevoegen wat sluiting van de Onyx Plant doet met de leveringszekerheid en betaalbaarheid van energie. Welke lessen trekt het kabinet uit de omstandigheden van dit najaar en deze winter, die hebben geleid tot extreem hoge energieprijzen? Is er een risico dat de CO₂-intensiteit nog verder toeneemt door deze sluiting (door de import van bruinkool, bijvoorbeeld)? Welke les trekt het kabinet uit de gemiste kans om de Onyx Plant te sluiten toen deze nog kapot was? Tot slot vragen deze leden zich af of er al een datum bekend is waarop Onyx Power Plant definitief sluit.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie horen graag wat de vrijwillige sluiting van de genoemde kolencentrale ter waarde van ruim 200 miljoen euro op Europees niveau, rekening houdend met het waterbedeffect, ongeveer zal opleveren aan CO₂-emissiereductie. Deelt de Minister de verwachting van experts, dat gelet op de hoge gasprijzen, de productie met name opgevangen zal worden door Duitse steen- of bruinkoolcentrales?¹ Deze leden willen er daarnaast op wijzen dat de regering heeft aangegeven dat geen CO₂-rechten uit de markt genomen zullen worden, terwijl de marktstabiliteitsreserve pas op langere termijn effect zal hebben. Is de veronderstelling juist dat met de geïnvesteerde 200 miljoen euro onder aan de streep de komende jaren nauwelijks CO₂-emissiereductie zal worden gerealiseerd?

De leden van de SGP-fractie ontvangen graag een duiding van de gevolgen van de sluiting van de genoemde kolencentrale voor de ontwikkeling van de marktprijzen voor gas en stroom, gelet op de hoge gasprijzen die gascentrales uit de markt drukken.

Vragen en opmerkingen van het lid van de BBB-fractie

Het lid van de BBB-fractie heeft kennisgenomen van de stukken inzake de subsidie en heeft daarover nog enkele vragen.

Het lid van de BBB-fractie is van mening dat, daar waar het gaat om forse subsidieverlening van een bedrag van meer dan 200 miljoen euro aan gemeenschapsgeld, altijd goed moet worden afgewogen of dat bedrag ten gunste van onze gemeenschap wordt aangewend. In dat kader wil dit

¹ Energiea, 2 december 2021, «Netto CO₂-effect sluiting Centrale Rotterdam kan nul zijn». (<https://energiea.nl/energiea-artikel/40100006/hans-netto-effect-sluiting-onyx-centrale-op-co-uitstoot-kan-nul-zijn>)

lid graag van de Minister horen of het klopt dat, voor het in aanmerking komen voor deze subsidie, ook in het kader van (ongeoorloofde) staatssteun, een van de criteria is dat compensatie gebaseerd is op inkomstenderving. Kan de Minister dan tegelijkertijd ingaan op het bericht dat verschenen is, dat de kolencentrale van Onyx op dit moment niet functioneert, waardoor er alleen hypothetische inkomstenderving bestaat? Deelt de Minister de mening dat dit in strijd is met de staatssteunregels? De Minister geeft aan dat er bij de beoordeling rekening gehouden wordt met het verdienvermogen van de centrale, berekend over de periode dat de centrale eerder stopt. Uit interne stukken bleek dat de centrale de komende jaren verwacht verlies te draaien. Deelt de Minister de mening dat verdienvermogen een rekbaar begrip is bij een stilliggende centrale en er gekeken moet worden naar de daadwerkelijk productiecapaciteit gebaseerd op de actuele staat en de bekende verdienprognoses van de centrale? Wat gaat de Minister doen om te voorkomen dat subsidies ondeugdelijk worden verstrekt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de groep-Van Haga

De leden van de groep-Van Haga hebben kennisgenomen van de stukken en hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de groep-Van Haga betreuren dat het kabinet en de Tweede Kamer in overeenstemming zijn over het verlenen van subsidie voor de sluiting van de kolencentrale in Rotterdam. Deze leden vinden zowel de sluiting van de centrale als de vastgestelde maximale subsidie van 238.767.992 miljoen euro voor de sluiting niet in het belang van Nederland. De markt had beter zijn werk kunnen doen: wanneer andere energievormen goedkoper blijken te worden, zullen kolencentrales niet meer rendabel zijn. Kolencentrales vormen nu een stabiele vorm van energie voor Nederland, in een periode van schaarste en stijgende energieprijzen. Hadden deze miljoenen niet beter aangewend kunnen worden voor duurzame innovatie? Kan de Minister hier een nadere toelichting op geven?

De leden van de groep-Van Haga lezen in de brief dat de leveringszekerheid van energie wordt gewaarborgd door één centrale te sluiten. Deze leden hebben echter geen duidelijk beeld van het totale effect op de leveringszekerheid. Kan de Minister aangeven in hoeverre de leveringszekerheid van energie stabiel blijft? Wordt het wegvallen van een kolencentrale opgevangen met een andere vorm van energie? Zo ja, wat is het nettoresultaat van de vermindering van de hoeveelheid uitstoot CO₂?

De leden van de groep-Van Haga lezen dat werknemers die hun baan verliezen kunnen rekenen op een financiële tegemoetkoming en hulp bij het vinden van een andere baan. Deze leden hebben hierover een aantal vragen. Welk bedrag kunnen werknemers die hun baan verliezen verwachten als tegemoetkoming en waarop wordt de hoogte van dit bedrag gebaseerd? Daarnaast is het deze leden niet duidelijk wat de begeleiding van werknemers bij het vinden van een nieuwe baan precies inhoudt. Over welke periode kunnen zij hulp verwachten en wordt deze werknemers ook de mogelijkheid tot omscholing aangeboden? Kan de Minister hierop een verdere toelichting geven?

II Antwoord / Reactie van de Minister